

zowanym z istniejącymi u nas porami fenologicznymi, a więc coraz lepiej zaaklimatyzowanym. Pierwsza faza jej rozwoju, czyli pęknięcie pączków liściowych, rozpoczyna się bardzo wczesnie i przypada na początek przedwiośnia lub nawet koniec zimy, o ile ta ostatnia jest niezbyt surowa. Faza kwitnienia trwa najczęściej przez cały okres pierwiosnia, a przebarwianie się liści zaczyna się częstokroć już latem lub wczesną jesienią i trwa zazwyczaj do końca złotej jesieni, kiedy to następuje dość szybkie, gwałtowne ich opadanie.

Ze względu na łatwość uprawy i znaczne walory dekoracyjne (okres ozdobności trwa właściwie od chwili rozwoju blaszek liściowych poprzez barwne pachnące kwiaty i pięknie wybarwione, dość duże owoce aż do końca przebarwiania liści), prinsepia mandżurska zasługuje na większą uwagę i rozpowszechnienie przynajmniej na terenie arboretów, ogrodów botanicznych i większych parków miejskich.

LITERATURA

- Bailey L. H. 1953. *The standard encyclopedia of horticulture*. Vol. III. P—Z. New York.
- Bielawska A., Górska M. 1961. *Obserwacje uszkodzeń mrozowych powstałych w zimie 1955/56 r. w Ogrodzie Bot. UAM w Poznaniu*. Zeszyty Naukowe UAM. Biologia — Z. III.
- Bielawska A., Górska M. 1966. *Wpływ ostrej zimy w roku 1962/63 na drzewa i krzewy aklimatyzowane w Ogrodzie Bot. im. A. Mickiewicza w Poznaniu*. PTPN. T. XXVI z. 4. Poznań.
- Browicz K., Bugała Wł., 1952. *Ważniejsze drzewa i krzewy w niektórych parkach Polski zachodniej*. Roczn. Dendrol. VIII. Warszawa.
- Browicz K., Bugała Wł., 1962. *Rzadkie drzewa i krzewy w Arboretum Kórnickim*. Roczn. VII. Arboretum Kórnickie. *Dictionary of Gardening*. 1956 T. III. Oxford.
- Dierzwia i kustarniki SSSR*. 1962. T. III. Moskwa—Leningrad.
- Drewno i drzewność Alma-Atińskiego Bot. Sada*. 1962. Izd. Akad. Nauk Kazachskoj SSR Alma-Ata.
- Drzewoznawstwo*. 1955. Praca zbiorowa. PWRL. Warszawa.
- Eder H., 1951. *Park i Ogród Botaniczny w Brynku*. Roczn. Dendrol. VII. W-wa.
- Flora SSSR*. 1941. T. X. Moskwa—Leningrad. Izd. Akad. Nauk SSSR.
- Krüssmann G., 1962. *Handbuch der Laubgehölze*. Berlin. *Pareys Blumengärtnerei*. 1960. Bd. II. Berlin
- Rehder A., 1954. *Manual of cultivated trees and shrubs*. New York.
- Schneider C. K., 1912. *Illustriertes Handbuch der Laubholzkunde*. Bd. II. Jena.
- Szczepotjew F. Ł. 1949. *Dendrologia*. Moskwa—Leningrad.
- Szimaniuk A. P., 1964. *Biologija drewnych i kustarnikowych porod. SSSR*. Izdatelstwo „Proświeszczenje” Moskwa.
- Tokarski M., 1966. *Uszkodzenia mrozowe drzew i krzewów ozdobnych, powstałe zimą 1962/63 roku na Dolnym Śląsku*. Roczn. Dendrol. XX. Warszawa.
- Uszkodzenia mrozowe powstałe w okresie zimy 1953/54*. Acta Soc. Bot. Pol., Vol. XXII, nr 4-Biuletyn Ogrodów Botan. nr 3. Warszawa.

TOMASZ BOJARCZUK

Zakład Dendrologii i Arboretum Kórnickie PAN

PRÓBY UPRAWY NIEKTÓRYCH GATUNKÓW DRZEW IGLASTYCH W WOJSŁAWICACH

Wprowadzenie do uprawy niektórych gatunków drzew pochodzących z cieplejszych stref klimatycznych, napotyka w Polsce na pewne trudności. Główną przyczyną niepowodzeń są surowe warunki klimatyczne. Jedynie w zachodnich dzielnicach

kraju, gdzie zaznaczają się wyraźne wpływy klimatu oceanicznego uprawa tych gatunków drzew jest możliwa. Niektóre okolice tych regionów charakteryzują się ponadto specyficznym mikroklimatem (jak dostateczna ilość opadów, okrywa śnieżna w zimie, konfiguracja terenu, dobre warunki glebowe), który łagodzi warunki zewnętrzne. Glinna koło Szczecina, Brwice (pow. Chojna), gdzie rosną jedyne w Polsce drzewa *Sequoiadendron giganteum* (Pacyniak — 1974), Przelewice słynne z bogatej kolekcji drzew iglastych i wiele innych, to przykłady stanowisk gdzie istnieją korzystne warunki siedliskowe dla wrażliwych na niskie temperatury drzew i krzewów. Obiektem takim jest również park w Wojsławicach koło Niemczy gdzie znajduje się najbogatsza w Polsce kolekcja różaneczników. Jesienią 1965 r. posadzono w Wojsławicach *Cedrus libani*, *Colocedrus decurrens*, *Cunninghamia lanceolata*, *Cryptomeria japonica*, *Metasequoia glyptostroboides* i *Abies koreana*. Były to młode drzewka o wysokości około 50 cm ze szkółek Arboretum Kórnickiego.

Colocedrus decurrens Florin — cedrzyniec kalifornijski

Dwa drzewa cedrzyńca zostały posadzone w miejscu silnie ocienionym co wyraźnie wpłynęło na ich słaby wzrost. Jedno z nich ma obecnie 2.0 m wysokości*.

Cedrus libani A. Rich. — cedr libański

Cedr libański posadzony w Wojsławicach pochodzi z Ogrodu Botanicznego w Göteborgu. Rośnie nadzwyczaj szybko i mierzy 5 m wysokości. Niskie temperatury jakie wystąpiły w czasie mroźnych zim w latach 1969—1971 r. nie wyrządziły mu żadnych szkód. Cedr z Wojsławic jest obecnie największym drzewem tego gatunku w Polsce. W Ogrodzie Botanicznym we Wrocławiu rosną również młode cedry jednak ich wysokość nie przekracza 2,5 m. Przed 20 laty na terenie szkółek w Mużakowie rosły cedry (Browicz K., Bugała W. — 1953) ale obecnie drzewa te nie istnieją.

Cryptomeria japonica D. Don. — szydlica japońska.

Trzy drzewa szydlicy rosną bardzo silnie. Wytworzyły one po kilka równorzędnych pni. Najwyższe drzewo mierzy 5,5 m wysokości.

Cunninghamia lanceolata Hook. — *Cunninghamia* lancetowata.

Krzew wyhodowany został z nasion nadesłanych z Ogrodu Botanicznego w Kyoto. *Cunninghamia* jest wrażliwa na niskie temperatury, mimo to jedynie w 1971 r. ob-

* wysokości drzew mierzono w maju 1973 r.

serwowano częściowe zbrunatnienie igieł spowodowane uszkodzeniem ich przez mrozy. Krzew rośnie dobrze i ma 2 m wysokości.

Jak podaje Tumiłowicz (1973b) kilka krzewów *Cunninghamii* rośnie w Arboretum w Rogowie. Najwyższe z nich mają po 2,84 m wysokości. Krzewy te również nie były okrywane na zimę i bez żadnych uszkodzeń zniosły minimalne temperatury około -20°C .

Uprawę wyżej wymienionych gatunków drzew warunkują temperatury zimowe. Wszystkie dotychczasowe zimy przetrwały one bez poważniejszych uszkodzeń mrozowych, mimo braku odpowiedniego zabezpieczenia. 8 letnie obserwacje nad zachowaniem się cedru libańskiego, cedrzyńca kalifornijskiego, cunninghamii lancetowatej i szydlicy japońskiej pozwalają przypuszczać, że uprawa ich jest możliwa w niektórych parkach zachodnich dzielnic kraju w nawet w Polsce centralnej w Rogowie, gdzie istnieją specyficzne warunki siedliskowe. Sądzę, że Ogrody Botaniczne powinny włączyć się do tej akcji, która wzbogaci nasze parki w rzadkie gatunki drzew i krzewów a jednocześnie dostarczy ciekawych informacji o ich wymaganiach siedliskowych. Arboretum w Rogowie wprowadza rzadkie drzewa w Glinnej (Tumiłowicz — 1973a).

Arboretum Kórnickie kontynuuje prace w parku w Wojsławicach, gdzie jesienią 1971 r. posadzono między innymi *Cephalotaxus harringtonia*, w 1972 r. *Cedrus atlantica*, *Cedrus brevifolia*, *Cupressocyparis leylandii*, a w 1973 r. *Sequoiadendron giganteum*.

LITERATURA

- Browicz K., Bugała W.: 1953. *Park w Mużakowie*. Roczn. Sekcji Dendrol. PTB 9: 267
 Pacyniak C.: 1974 *Nieznany egzemplarz sekwoi olbrzymiej*. Wszechświat 1: 21—22.
 Tumiłowicz J.: 1973a. *Ogród Dendrologiczny w Glinnej*. Roczn. Sekcji Dendrol. PTB 27: 175—184
 Tumiłowicz J.: 1973b. *Notatki dendrologiczne z Arboretum w Rogowie*. Wiadomości Botaniczne t. XVII z. 4: 264—268.

ALEKSANDER ŁUKASIEWICZ
 Ogród Botaniczny UAM

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI RADY OGRODÓW BOTANICZNYCH I ARBORETÓW W POLSCE ZA ROK 1974

W czasie jubileuszowego zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego w Warszawie (20. IX. 1972 r.) podjęto jednomyślnie uchwałę o powołaniu Rady Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce. W skład Rady winni wejść przedstawiciele wszystkich wyżej wymienionych jednostek. Głównym zadaniem Rady jest koordynacja całości prac ogrodów botanicznych i arboretów, zarówno pod względem naukowym jak i organizacyjnym, ustalanie kierunków dalszego ich rozwoju oraz reprezentowanie tych jednostek w kraju i poza granicami kraju.

W dniu 17. II. 1973 r. odbyło się pierwsze zebranie Rady Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce, na przewodniczącą której wybrano doc. dr L. Karpowiczową, a jako jej zastępcę dra J. Tumiłowicza.